

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobce: J. Š.
bytem X

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2018, č. j. MPSV-2018/11332-912,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2018, č. j. MPSV-2018/11332-912, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 19. 3. 2018 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

žalovaného ze dne 23. 1. 2018, č. j. MPSV-2018/11332-912 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v P. (dále jen „úřad práce“) ze dne 14. 11. 2017, č. j. 333594/17/KL (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), kterým byl žalobci podle § 9 až § 11 a § 14 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění účinném do 31. 12. 2017 (dále jen „zákon o poskytování dávek“), přiznán příspěvek ve výši 61 362 Kč na zvláštní pomůcku: „*digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem*“.

2. Žalovaný své rozhodnutí odůvodnil tím, že úřad práce dospěl ke správnému závěru, že za součást zvláštní pomůcky v základním provedení nelze považovat optickou mechaniku USB v ceně 1 500 Kč, neboť je součástí notebooku HP EliteBook 850 G3 a batoh na notebook v ceně 2 500 Kč. Do základního provedení pomůcky nelze uznat ani dvě budoucí verze softwaru JAWS 18 Professional Edition, přípravu tohoto softwaru na pracovišti dodavatele a dopravu pomůcky. Úřad práce taktéž správně prověřil nabídky jiných dodavatelů z hlediska nejmenší ekonomické náročnosti a započtl pro notebook HP EliteBook 850 G3 jen částku 23 690 Kč a pro Microsoft Office 2016 Home & Business jen částku 4 490 Kč. Žalovaný dále uvedl, že předpokládanou cenu zvláštní pomůcky uvedenou v žádosti je nutno chápat jako předběžnou informační částku a nikoliv požadovanou výši příspěvku. Žadatel může zakoupit pomůcku ve vyšším standardu, avšak částka, která mu bude poskytnuta jako příspěvek, se odvíjí od ceny pomůcky v základním provedení, která navíc splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti. Pokud existují pomůcky v nižších cenových relacích a není důvod, pro který je žadatel nemůže používat, stanoví se příspěvek na základě jejich ceny. Vždy se tedy jedná o příspěvek na pomůcku, nikoliv proplacení ceny žadatelem zvolené pomůcky v plné výši. Je třeba zdůraznit veřejný zájem na řádném nakládání s veřejnými prostředky. Žalovaný porovnal cenovou nabídku společnosti G., s. r. o. (dále jen „G.“), která byla k odvolání předložena, s nabídkou jiných dodavatelů. Dospěl k závěru, že výše příspěvku byla úřadem práce stanovena adekvátně k potřebě a využitelnosti pomůcky a za splnění podmínky nejmenší ekonomické náročnosti. Jedná se o pomůcku, která je v nabídce jiných dodavatelů v základním provedení v ceně odpovídající přiznanému příspěvku.
3. Žalobce v žalobě namítl, že zvláštní pomůcka musí žalobci vzhledem k jeho zdravotnímu postižení plně vyhovovat. Spolu se žádostí předložil zálohovou fakturu společnosti G., která se specializuje na vývoj a prodej pomůcek pro osoby se zrakovým postižením. Faktura obsahovala seznam komponent pomůcky o celkové ceně 112 900 Kč. Žalovaný však některé komponenty nepovažoval za součást pomůcky v základním provedení. Žalobce připouští, že batoh na notebook mezi ně nepatří, ale další komponenty, na něž žalovaný neposkytl příspěvek, považuje za nezbytnou součást pomůcky. Konkrétně jde o USB optickou mechaniku, která je nutná k instalaci programů, čtení zvukových knih a jiných dokumentů. Navržený model notebooku totiž není vybaven integrovanou mechanikou a nejedná se tak o duplicitní položku. Nezbytnou součástí čtecího přístroje je dále verze 18 + 2 odečítacího softwaru JAWS. Potřeba každoročního vydávání nových verzí odečítače obrazovky je vyvolána technologickým vývojem operačního systému, ochranou před bezpečnostními riziky a rozvojem ostatních prostředí, které má za úkol zpřístupňovat. Neposkytnutí příspěvku v podstatě znamená zakonzervování pomůcky na úrovni roku 2017, tj. bez aktualizací operačního systému, webových prohlížečů, kancelářského softwaru apod., neboť na ně zastaralá verze odečítacího softwaru nedokáže reagovat. Příspěvek na pomůcku je přitom koncipován tak, aby žadateli sloužila po dobu

pěti let. V opačném případě je žalobce povinen poměrnou část příspěvku vrátit podle § 12 odst. 1 písm. d) zákona o poskytování dávek. Verzi JAWS 18 by za současného vývoje žalobce nebyl schopen využívat před uplynutím této doby. Žalobce dále namítl, že potřebuje verzi JAWS Professional Edition, neboť pomůcku využívá při výkonu povolání. Pracuje jako počítačový lektor vyučující jiné nevidomé používat elektronické pomůcky. Možnost využití pomůcky pro pracovní uplatnění je jednou ze zákonných podmínek poskytnutí příspěvku podle § 9 odst. 5 písm. b) zákona o poskytování dávek. Žalovaný dále nesprávně nezapočítal celou částku 39 400 Kč za notebook HP EliteBook 850 G3. V napadeném rozhodnutí nepřipustně argumentuje vlastním rozhodnutím vydaným v jiném řízení, s nímž se žalobce nemohl seznámit. Je také nutno zohlednit konkrétní okolnosti případu. Žalobce potřebuje kvalitnější notebook pro výkon svého povolání jako správce digitální knihovny zrakově postižených M. a ke komunikaci a konzultacím s klienty. Žalovaný konečně v napadeném rozhodnutí nesprávně uvádí, že se jedná jen o příspěvek, nikoliv úhradu všech nákladů. Spoluúčast žalobce na pořízení pomůcky je již zajištěna § 10 odst. 3 zákona o poskytování dávek. Další snižování výše příspěvku jde nad rámec tohoto ustanovení.

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zopakoval, že porovnal nabídku společnosti G. a jiných dodavatelů a dospěl k závěru, že výše příspěvku byla stanovena adekvátně. Předpokládanou cenu pomůcky je nutno chápat jako předběžnou informační částku, nikoliv požadovanou výši příspěvku. Žadatel si může zakoupit pomůcku ve vyšším standardu, příspěvek mu však bude poskytnut na základě ceny pomůcky v základním provedení a za splnění podmínky nejmenší ekonomické náročnosti. Jde o příspěvek na pomůcku, nikoliv proplacení žadatelem zvolené pomůcky v plné výši. Žalovaný se neztotožňuje s názorem žalobce, že snížení předpokládané ceny pomůcky je již zajištěno jeho spoluúčastí.
5. Žalobce v replice uvedl, že došlo k porušení zásady *reformationis in peius* podle § 90 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, neboť v předchozím rozhodnutí úřadu práce ze dne 4. 5. 2017 byl žalobci přiznán příspěvek ve výši 65 317 Kč, zatímco po odvolání žalobce byl prvoinstančním rozhodnutím přiznán příspěvek ve výši 61 362 Kč. Dále uvedl, že vyjádření žalovaného k žalobě je zcela obecné. Žalovaný nespecifikuje, o jakou jinou pomůcku se jedná, jaké komponenty obsahuje a zda by ji žalobce mohl skutečně využívat. Nevyjadřuje se ke klíčové otázce, zda výše přiznaného příspěvku žalobci umožňuje získat zvláštní pomůcku, kterou by mohl využívat s ohledem na jeho úplnou nevidomost a sociální prostředí. Žalovaný také odmítl žalobci přispět na instalaci softwaru, ačkoliv teprve poté se počítač stává skutečně kompenzační pomůckou. Instalaci nelze bez zraku provést, ať již má žalobce jakékoliv odborné znalosti z oblasti informačních technologií.
6. Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci soud rozhodl bez jednání, neboť napadené rozhodnutí zrušil jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů postupem podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
7. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že dne 27. 6. 2016 podal žalobce úřadu práce žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku – digitální čtecí zařízení s hlasovým výstupem G.

MC280E v předpokládané ceně 118 900 Kč. K žádosti doložil zálohovou fakturu společnosti G., podle které se uvedené čtecí zařízení skládá z těchto komponent:

- notebook HP EliteBook 850 G3 v ceně 39 400 Kč;
- USB optická mechanika v ceně 1 500 Kč;
- batoh na notebook v ceně 2 500 Kč;
- Microsoft Office 2016 Home & Business v ceně 6 000 Kč;
- ABBYY FineReader 12 ESD v ceně 3 000 Kč;
- JAWS 16 Professional Edition a upgrade z verze 13 na verzi 17 + 4 v ceně 59 500 Kč; a
- hlasový výstup Eliška infovox4 v ceně 7 000 Kč.

8. V řízení před úřadem práce byl zdravotní stav žalobce posouzen lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení K.. Podle posudku ze dne 12. 10. 2016 žalobce trpí vrozenou oční vadou – oboustrannou tapetoretinální degenerací s postižením makul. Z funkčního hlediska je prakticky slepý a chodit může jen ve známém prostředí a se slepeckou holí. Jeho stav je trvalý. Zdravotní postižení žalobce odpovídá přiznání požadované zvláštní pomůcky. Jedná se o těžké zrakové postižení podle části I. bodu 2 písm. b) přílohy k zákonu o poskytování dávek.
9. Ve spise je dále založena kopie internetové stránky katalogu společnosti G. ze dne 9. 1. 2017, podle které tzv. SMA („*Software Maintenance Agreement*“ – dohoda o údržbě softwaru) zahrnuje upgrade o dvě následující verze softwaru JAWS. Cena SMA pro JAWS Professional Edition činí 12 000 Kč. Dne 10. 2. 2017 na dotaz pracovnice úřadu práce společnost G. vysvětlila, že položka JAWS upgrade uvedená v žalobcově faktuře o celkové ceně 53 500 Kč zahrnuje vedle SMA i veškeré služby spojené s přípravou, individuálním nastavením, předáním a dopravou kompletní pomůcky. Jedná se o částky 6 000 Kč za přípravu na pracovišti a 5 500 Kč za dopravu, předání a nastavení v místě bydliště klienta.
10. Dne 15. 2. 2017 se ve věci konalo ústní jednání. Žalobce uvedl, že notebook HP EliteBook má vyzkoušený a je pro něj důležitá numerická klávesnice, kterou využívá v zaměstnání. Pracuje jako správce digitální knihovny pro nevidomé, kde vkládá potřebné informace na internetové stránky. Pořádá také uživatelské kurzy počítače pro nevidomé, ke kterým notebook potřebuje. K tomu je nutný i software JAWS Professional Edition. USB optická mechanika je třeba k instalaci programů přes CD s ohledem na to, že samotný notebook optickou mechaniku nemá. Pro žalobce je rovněž důležité, aby mu byl notebook v domácím prostředí kompletně nastaven, tj. zapojen, nainstalován a poskytnuto poradenství k jeho ovládání. Žalobce potřebuje upgrade JAWS na verzi 17 + 4 z důvodu vývoje tohoto programu.
11. Dne 2. 5. 2017 vydal úřad práce ve věci první rozhodnutí, jímž žalobci přiznal příspěvek na zvláštní pomůcku ve výši 66 371 Kč. V odůvodnění mj. uvedl, že batoh na notebook v ceně 2 500 Kč, dopravu a instalaci pomůcky v ceně 11 500 Kč a SMA (na aktualizaci programu JAWS na verze budoucí) v ceně 24 000 Kč nelze považovat za součást pomůcky v základním provedení. Při vyhodnocování nejmenší ekonomické náročnosti úřad práce vycházel ze srovnání cen jednotlivých komponentů v nabídkách jiných dodavatelů. Dospěl k závěru, že některé z nabídek jsou srovnatelné s nabídkou předloženou žalobcem, a to za nižší ekonomické náročnosti.
12. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, na jehož základě je žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/140488-912, zrušil a věc úřadu práce

vrátil k novému projednání. Žalovaný úřadu práce vytkl, že nezkoumal, zda příslušné hardwarové zařízení (notebook) odpovídá softwarovým požadavkům pomůcky, tj. zda by z hlediska nejmenší ekonomické náročnosti nepostačovala méně výkonnější konfigurace. Žalovaný se ztotožnil se závěrem, že smlouvu o údržbě softwaru (tj. SMA na budoucí aktualizace) nelze považovat za součást pomůcky v základním vybavení, neboť tato nadstandardní forma údržby není nezbytná k tomu, aby pomůcka byla plně funkční i v následujících pěti letech. Úřad práce si ale smlouvu měl vyžádat. Úřad práce se také řádně nevypořádal s položkou HP EliteBook 850 G3, jejíž cena podle faktury činila 39 400 Kč, ale úřad práce ji započítal jen ve výši 32 555 Kč a USB optickou mechanikou, jejíž cena podle faktury byla 1 500 Kč a započítáno bylo jen 1 190 Kč.

13. V rámci dalšího řízení žalobce předložil novou zálohovou fakturu společnosti G. ze dne 29. 8. 2017, která se oproti předchozí lišila jen v tom, že obsahovala software JAWS ve vyšší verzi 18 s upgradem z verze 13 na verzi 18 + 2 (tedy na dvě budoucí verze namísto původních čtyř) v ceně 53 500 Kč; celková cena nabídky činila 112 900 Kč. K opětovnému dotazu pracovnice úřadu práce společnost G. sdělila, že tato položka vedle aktualizace z verze 13 na verzi 18 + 2 zahrnuje paušální částku 11 500 Kč za instalaci (tj. kompletní příprava v sídle společnosti) o rozsahu 8 hodin práce v ceně 6 000 Kč a dopravu, předání v místě bydliště, individuální nastavení, přenesení dat a seznámení s pomůckou v ceně 5 500 Kč. Dne 9. 11. 2017 bylo žalobci doručeno poučení o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu. Dne 13. 11. 2017 se žalobce osobně dostavil na úřad práce, kde se práva na vyjádření vzdal a žádal okamžité vydání rozhodnutí.
14. V prvoinstančním rozhodnutí úřad práce žalobci přiznal příspěvek na zvláštní pomůcku ve výši 61 362 Kč. Úřad práce opět nepovažoval batoh na notebook za součást pomůcky v základním provedení. Notebook HP EliteBook 850 G3 vyhodnotil úřad práce jako vyšší standard a za dostačující z hlediska softwarových požadavků uznal notebook HP ProBook 450 G4 v nižší ceně 23 690 Kč. Součástí tohoto notebooku byla navíc i optická mechanika. Úřad práce proto za součást pomůcky v základním provedení neuznal ani externí USB mechaniku v ceně 1 500 Kč. Dále se úřad práce zabýval softwarem JAWS Professional Edition včetně upgradu z verze 13 na verzi 18 + 2 v celkové ceně 53 500 Kč. Z této částky neuznal 11 500 Kč na instalaci, dopravu, předání, nastavení, přenesení a seznámení s pomůckou, neboť nejde o součásti jejího základního provedení. Ze zbývajících částky 42 000 Kč úřad práce dále neuznal 12 000 Kč na upgrade softwaru JAWS o dvě budoucí verze, který považoval za nadstandardní formu údržby softwaru, která není nezbytná k tomu, aby zvláštní pomůcka byla plně funkční i v následujících pěti letech. Konečně úřad práce při vyhodnocení podmínky nejmenší ekonomické náročnosti započítal za software Microsoft Office 2016 Home & Business pouze částku 4 490 Kč, neboť našel nižší cenovou nabídku. Celkově úřad práce vypočetl předpokládanou cenu pomůcky ve výši 68 180 Kč, z níž podle § 10 odst. 3 zákona o poskytování dávek odečetl částku 6 818 Kč (10 %) tvořící spoluúčast žalobce na její pořízení. Výsledná výše příspěvku tedy činila 61 362 Kč.
15. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž mj. namítal, že na počítači pracuje několik hodin denně a u úřadem práce započítaného notebooku HP ProBook 450 G4 není dodavatelem zaručeno, že mu po dobu pěti let vydrží. Nesouhlasil také s neuznáním instalace, dopravy a seznámením s programem JAWS, neboť ač umí s pracovat s počítačem, bez zraků není možné instalaci provést. Namítl dále, že čtecí zařízení nemůže bez budoucích aktualizací fungovat po dobu pěti let. Internet se neustále

vyvíjí a nové prvky webových stránek nejsou odebíratele (jako je program JAWS) schopny rozeznat. Proto je každý rok vydávána nová verze. Žalobce musel od podzimu roku 2016 pozastavit kurzy pro nevidomé, neboť počítač vybavený programem JAWS verze 13 již nebyl funkční. Jelikož jej nebylo možné aktualizovat, nešlo ani aktualizovat další software (Windows Vista a Internet Explorer 9), jehož vyšší verze se starou verzí JAWS nejsou kompatibilní.

16. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání žalobce zamítl a prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.
17. Podle § 9 odst. 10 věty první zákona o poskytování dávek „[p]říspěvek se poskytuje na zvláštní pomůcku v základním provedení, které osobě vzhledem k jejímu zdravotnímu postižení plně vyhovuje a splňuje podmínku nejmenší ekonomické náročnosti.“
18. Podle § 10 odst. 3 zákona o poskytování dávek „[v]ýše příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky, jejíž cena je vyšší než 24 000 Kč, se stanoví tak, aby spoluúcast osoby činila 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky. Maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku činí 350 000 Kč, s výjimkou příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení schodišťové plošiny, jehož maximální výše činí 400 000 Kč.“
19. Podle § 12 odst. 1 písm. d) zákona o poskytování dávek „[o]právněná osoba je povinna tento příspěvek nebo jeho poměrnou část vrátit, jestliže v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku nebo v období před uplynutím 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla přestala zvláštní pomůcku užívat.“
20. Převážná část uplatněných žalobních bodů se týká započtení jednotlivých komponent zvláštní pomůcky do její předpokládané ceny, od níž se odvíjí výše poskytnutého příspěvku (§ 10 odst. 3 věta první zákona o poskytování dávek). Rozhodující je v tomto ohledu výklad § 9 odst. 10 věty první zákona o poskytování dávek. Toto ustanovení upravuje kritéria, jimiž se musí správní orgány při stanovení výše příspěvku řídit: (1) příspěvek lze poskytnout jen na pomůcku v základním provedení, (2) které žadateli o příspěvek *plně vyhovuje* vzhledem k jeho zdravotnímu postižení a (3) které splňuje podmínku *nejmenší ekonomické náročnosti*.
21. První kritérium značí, že příspěvek se poskytuje jen na pomůcku jako takovou, jinak řečeno bez „nadstandardního“ vybavení či vlastností. Druhé a třetí kritérium pak upřesňují, co se rozumí oním „základním“ provedením (§ 9 odst. 10 věta první zákona o poskytování dávek: „v základním provedení, které“). To je ostatně patrné i při srovnání se zněním předchozí právní úpravy § 33 odst. 7 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů: „[Základním provedením] se rozumí takové provedení, které občanu plně vyhovuje a splňuje podmínky nejmenší ekonomické náročnosti.“
22. Druhé kritérium konkrétně požaduje, aby základní provedení zdravotně postižené osobě *plně* vyhovovalo, což nelze chápat jinak, než že musí být pomůcku schopna – s ohledem na své zdravotní postižení – řádně užívat k účelu, k němuž slouží. Základní provedení pomůcky tedy musí zahrnovat všechny součásti, které jsou nezbytné k řádnému užívání v souladu s jejím účelem. Při hodnocení tohoto kritéria je rovněž třeba vzít v potaz další ustanovení zákona o poskytování dávek. Předně je nutné, aby pomůcka byla použitelná ke konkrétnímu účelu, k němuž ji žadatel potřebuje: sebeobsluhu, realizaci pracovního

uplatnění, přípravě na budoucí povolání, získávání informací, vzdělávání anebo styku s okolím [§ 9 odst. 5 písm. b) zákona o poskytování dávek]. Vedle toho je dána i časová podmínka. Podle shora citovaného § 12 odst. 1 písm. d) zákona o poskytování dávek je totiž žadatel, který po celou dobu 60 měsíců od vyplacení příspěvku pomůcku neužívá, povinen její poměrnou část vrátit. Základní provedení pomůcky proto musí žadateli umožňovat, aby ji řádně užíval po celou dobu pěti let od vyplacení příspěvku. Tento požadavek přitom nelze chápat pouze jako prostou funkčnost pomůcky (v tomto případě spuštění softwarové aplikace na hardwarovém zařízení), ale i s ohledem na plnění jejího účelu, tedy zda bude možné po dobu pěti let pomůcku fakticky používat k jejímu účelu.

23. Třetím kritériem pak zákon ukládá přihlížet k ekonomické náročnosti pomůcky. To v zásadě znamená, že se výše příspěvku stanoví na základě nejnížší tržní nabídky. Nelze tak vycházet pouze z ceny uvedené v nabídce předložené žadatelem, nýbrž je nutno ověřit, zda je možné pomůcku pořídit i za nižší cenu u jiných dodavatelů.
24. Všechna tři výše rozebraná kritéria jsou kumulativní a nezávislá (*základní provedení* není tzv. typový pojem, u nějž by bylo přípustné nahradit nedostatek intenzity jednoho prvku jiným). Musí být současně naplněna, což znamená, že jedno kritérium nelze upozadit na úkor jiného. Výši příspěvku proto nelze stanovit např. na základě ceny pomůcky, která je sice nejlevnější, avšak žadatel ji může užívat jen v omezené míře nebo ji nemůže plně využít k požadovanému účelu po celou dobu pěti let. Stejně tak nelze vycházet z ceny pomůcky, jejíž některé součásti nejsou nezbytné k řádnému využití pomůcky k danému účelu, byť by třebaž žadateli lépe vyhovovala.
25. Žalobce žádal o poskytnutí příspěvku na digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem, tj. na pomůcku podle části II. bodu 2 písm. h) přílohy č. 1 vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „prováděcí vyhláška“). Tato pomůcka je podle jím doložených faktur v podstatě tvořena notebookem a speciálním softwarem, který je schopen převést text na obrazovce na hlasový výstup. Skládá se tedy z několika samostatných hardwarových a softwarových komponent, které teprve v souhrnu vytváří pomůcku předvídanou výše citovanou vyhláškou. Na správních orgánech bylo, aby v případě každého komponentu vyhodnotily, zda představuje součást pomůcky nezbytnou k jejímu řádnému užívání žalobcem po dobu pěti let. Přitom musely vzít v úvahu, že žalobce pomůcku potřebuje za účelem svého pracovního uplatnění jako redaktor digitální knihovny a vyučující uživatelských kurzů práce na počítači pro nevidomé.
26. Žalobce namítl, že součástí pomůcky měla být externí USB optická mechanika, neboť navržený model notebooku není vybaven integrovanou. V tom žalobci nelze přisvědčit. Úřad práce při stanovení předpokládané ceny pomůcky vycházel z modelu HP ProBook 450 G4 namísto HP EliteBook 850 G3, jenž byl uveden v žalobcem předložené faktuře. Externí mechaniku do ceny pomůcky nezahrnul, neboť součástí konfigurace prvního uvedeného notebooku je i optická mechanika. Tato skutečnost má oporu ve správním spise, v němž jsou založeny nabídky internetových obchodů prodávajících tento notebook včetně jeho technických parametrů. Další externí mechanika by představovala komponentu, která k řádnému užívání pomůcky není nezbytná (je „nadstandardní“). Nejedná se proto o součást pomůcky v základním provedení a úřad práce nepostupoval svévolně či nezákonně, pokud ji do předpokládané ceny nezahrnul. Je pravda, že žalovaný v napadeném rozhodnutí nesprávně uvádí, že optická mechanika je součástí modelu HP EliteBook 850 G3. Tento údaj je však potřeba vykládat i v kontextu odůvodnění

prvoinstančního rozhodnutí a podkladů ve správním spise. Žalovaný na tomto místě svého rozhodnutí pouze vyjádřil souhlas se závěry úřadu práce, jehož úvaha byla popsána výše a je v souladu s obsahem spisu. Jedná se tedy toliko o zřejmou nesprávnost spočívající v záměně obou modelů notebooku. Tento žalobní bod je proto nedůvodný.

27. Dále žalobce namítl, že jako součást pomůcky měla být uznána aktualizace softwaru JAWS Professional Edition o dvě budoucí verze. Jak vyplynulo z obsahu správního spisu, žalobce obdobnou námitku vznášel již ve svém odvolání, kde poukazoval na neustálý vývoj ostatního softwaru a webových stránek, které zastaralý odečítací program není schopen rozpoznat. Aby byl použitelný po celou dobu pěti let, je nutné jej každoročně aktualizovat. V odvolacím řízení žalobce rovněž doložil vyjádření společnosti G. ze dne 24. 11. 2017, podle kterého bude verze 18 softwaru JAWS výrobcem podporována jen do konce roku 2017. Poté budou veškeré funkční i bezpečnostní aktualizace dodávány jen pro verzi 2018 a v dalších letech pro verze 2019 a následující. Korektní fungování programu v systému Windows 10, který se automaticky aktualizuje, lze zajistit jen průběžnými aktualizacemi odečítacího programu, který musí reagovat na změny uživatelského prostředí. Byť žalobce toto vyjádření namísto žalovanému doručil úřadu práce, stalo se tak ještě před postoupením spisu. Žalovaný je tedy měl (popř. měl mít) k dispozici.
28. Povinností žalovaného plynoucí z § 68 odst. 3 správního řádu bylo, aby z odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo seznatelné, z jakého důvodu považuje odvolací námitky žalobce za liché, mylné nebo vyvrácené [srov. např. bod 52 rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 6. 5. 2016, č. j. 10 As 250/2015 – 92; všechna citovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz]. Žalovaný se však s žalobcovou námitkou žádným konkrétním způsobem nevypořádal. Toliko bez dalšího (aniž by reagoval na argumenty žalobce) zopakoval závěr úřadu práce, že dvě budoucí verze softwaru JAWS nelze považovat za součást základního provedení pomůcky. Vedle toho dále uvedl, že příspěvek není poskytován na plnou úhradu ceny žalobcem zvolené pomůcky a výše příspěvku byla stanovena adekvátně, což jsou úvahy natolik obecné, že by jimi bylo možné odůvodnit téměř jakékoliv rozhodnutí ve věci příspěvku na zvláštní pomůcku. Úkolem žalovaného bylo naopak konkrétně odpovědět na žalobcovy argumenty. Žalovaný tedy měl žalobci přesvědčivě vysvětlit, proč aktuální odečítací software není nutný k řádnému užívání digitálního čtecího zařízení po dobu dalších pěti let a vyrovnat se s jeho námitkou, že se tento software musí průběžně přizpůsobovat neustálému vývoji internetu a ostatního softwaru, aby byl schopen interpretovat obsah obrazovky a převést jej na hlasový výstup. To žalovaný neučinil, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Tento nedostatek soudu brání, aby se po věcné stránce zabýval příslušným žalobním bodem. V takovém případě je soud povinen přihlédnout k nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z úřední povinnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS). Žalobní bod je proto důvodný.
29. Dále žalobce namítal, že ke svému zaměstnání potřebuje software JAWS ve verzi Professional Edition. Z obsahu správního spisu soud nicméně zjistil, že žalobce podle faktur, které sám předložil, již vlastní licenci pro software JAWS Professional Edition. Proto byla v obou fakturách uvedena jen cena za upgrade na vyšší verze. Tuto cenu přitom úřad práce do předpokládané ceny pomůcky započítal (vyjma částky za aktualizace na verze budoucí). V souladu s druhou předloženou fakturou se jednalo se o částku 30 000 Kč za upgrade o pět verzí (z verze 13 na verzi 18), ke které úřad práce dospěl na základě cenové

nabídky na internetových stránkách společnosti G., podle které upgrade o dvě verze (SMA) stojí 12 000 Kč. Tomu odpovídalo i vysvětlení, které si úřad práce vyžádal od společnosti G.. Z žalobcem předložené nabídky tudíž úřad práce nezapočetl pouze cenu budoucích dvou verzí ve výši 12 000 Kč a cenu přípravy, instalace, dopravy apod. ve výši 11 500 Kč – nikoliv však samotnou licenci k JAWS Professional Edition, o kterou žalobce ani nežádal. Žalobní bod je proto nedůvodný.

30. Dále žalobce brojil proti tomu, že úřad práce nezapočetl celou cenu notebooku HP EliteBook 850 G3. Jde-li o dílčí námitku, podle níž žalobce potřebuje kvalitnější notebook zejména pro výkon zaměstnání, pak ze správního spisu plyne, že ji žalobce rovněž vznesl ve svém odvolání. Zde namítal, že na počítači pracuje několik hodin denně a notebook, který úřad práce započtl, nesplňuje požadavek vyšší mechanické odolnosti. V napadeném rozhodnutí se však žalovaný touto námitkou řádně nezabýval. Obdobně jako v případě námítky týkající se budoucích verzí programu JAWS se žalovaný toliko bez dalšího ztotožnil s úřadem práce, že notebook HP EliteBook 850 G3 lze z hlediska nejmenší ekonomické náročnosti započítat jen v ceně 23 690 Kč. K tomu pouze doplnil, že se jedná o počítač v herní konfiguraci. Toto (velmi stručné) konstatování ale jednak nevyvrací námitku žalobce, která mířila na nedostatečnou mechanickou odolnost modelu započteného úřadem práce, navíc ale ani nemá oporu ve správním spise. Z nabídek notebooku HP EliteBook 850 G3 založených ve spise neplyne, že by se jednalo o herní notebook, a pokud tento závěr žalovaný dovodil jen na základě technických parametrů jednotlivých komponent, pak je zcela nedostatečně odůvodněn. Naopak tyto podklady (nabídka obchodu c. ze dne 6. 11. 2017) podporují žalobce, neboť výslovně uvádějí, že se jedná o vysoce odolný notebook s dlouhou výdrží při práci na baterie. Je určen do firemního sektoru – tedy k pracovním účelům. Soudu tedy nezbyvá než konstatovat, že i v této části je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
31. Soud naopak nemůže přisvědčit související námitce žalobce, podle níž žalovaný nepřipustně argumentoval svým rozhodnutím v jiné věci, s níž se žalobce nemohl seznámit a jež týká odlišných skutkových okolností. Odůvodnění napadeného rozhodnutí obsahuje pouze jediný odkaz na jiné rozhodnutí žalovaného, a to v jeho rekapitulační části (str. 3, poslední odstavec). Žalovaný zde zmiňuje rozhodnutí ze dne 12. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/140488-912, což je jeho předchozí rozhodnutí v téže věci (tj. ve věci žádosti žalobce), jímž bylo první rozhodnutí úřadu práce ze dne 2. 5. 2017 zrušeno a věc mu vrácena k novému projednání. Nejedná se tedy vůbec o úvahu žalovaného, ale toliko o shrnutí dosavadního postupu v řízení a obsah tohoto rozhodnutí navíc žalobci musel být znám, jelikož byl jeho jediným adresátem. Skutkově se týkalo přímo žalobce. Námitka je nedůvodná.
32. Konečně žalobce namítal, že předpokládanou cenu pomůcky nelze dále snižovat s argumentací, že jde toliko o příspěvek na zvláštní pomůcku, nikoliv její plnou úhradu. Tak ovšem nelze příslušnou úvahu žalovaného chápat. Žalovaný jen poukazoval na to, že předpokládaná cena pomůcky se neodvíjí od konkrétního žadatelem vybraného produktu, který by mu byl proplacen, ale že se vypočítává v hypotetické výši ceny pomůcky v základním provedení za nejnižší možnou cenu (s nejmenší ekonomickou náročností). To je plně v souladu s požadavky § 9 odst. 10 věty první zákona o poskytování dávek. Žalobní bod je proto nedůvodný.
33. V replice žalobce dále namítal, že žalovaný porušil zásadu *reformationis in peius* a že úřad práce odmítl přispět i na instalaci softwaru na notebook. Tyto námitky představují

nové žalobní body, které byly uplatněny opožděně (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), neboť replika byla soudu doručena až 17. 7. 2018, tj. po uplynutí žalobní lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Soud však považuje za vhodné – toliko nad rámec nutného odůvodnění – se k oběma stručně vyjádřit s ohledem na další průběh řízení. K první z námitek lze říci, že zákaz *reformationis in peius* se vztahuje pouze na případy, kdy odvolací správní orgán sám mění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (§ 90 odst. 3 správního řádu). K tomu ale v daném případě nedošlo, neboť žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/140488-912, přezkoumávané rozhodnutí úřadu práce zrušil a věc mu vrátil k novému projednání. Úřadu práce tedy „ve druhém kole“ řízení nic nebránilo v přiznání nižšího příspěvku.

34. Ke druhé z opožděných námitek soud poznamenává, že tutéž námitku žalobce uplatňoval i v odvolání, a to spolu s námitkou, že žalovaný nepřispěl ani na dopravu a seznámení s pomůckou. Žalobce zejména uváděl, že nevidomá osoba není schopna instalaci softwaru sama provést. Žalovaný však ani na tyto námitky nijak konkrétně neodpověděl a pouze zopakoval závěr úřadu práce, že dopravu a instalaci pomůcky nelze uznat do jejího základního provedení. Jeví se proto (obdobně jako bylo výše shledáno u některých dalších odvolacích námitek žalobce), že i v této části je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné. Jen na okraj soud dodává, že předmětem příspěvku na zvláštní pomůcku je sice – obecně vzato – toliko pořízení samotné pomůcky [viz např. doslovné znění § 10 odst. 3 (a řady dalších ustanovení) zákona o poskytování dávek: „*příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky*“]. Nelze jej proto poskytnout na související služby jako je např. doprava či uživatelské školení. Současně ale nelze opomíjet, že v dané věci je předmětem příspěvku digitální čtecí zařízení s hlasovým výstupem [část II. bod 2 písm. h) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky]. Jedná se tedy o určitý funkční celek. Tento celek je, jak bylo výše vysvětleno, v praxi tvořen hardwarovou (notebook) a softwarovou (zejm. odcítací a hlasový program) částí. Bez instalace softwaru na hardware a jeho nastavení se proto ještě nejedná o plnohodnotné čtecí zařízení, jehož pořízení je teprve předmětem příspěvku. Jinak řečeno, příspěvek není poskytován na pořízení jednotlivých samostatných komponent pomůcky (hardwaru a softwaru), ale až na kompletní zařízení jako fungující celek. Z hlediska kritéria, podle něhož musí pomůcka žadateli, plně vyhovovat by se tedy měl žalovaný zabývat i tím, zda je nevidomý žalobce schopen sám instalaci a nastavení softwaru provést (*de facto* vlastními silami pomůcku zkompletovat). V případě, že ne, nebyla by zvláštní pomůcka způsobilá k řádnému užívání žadatelem: slovy zákona by mu plně nevyhovovala vzhledem k jeho zdravotnímu postižení. Za těchto okolností by proto bylo potřebné poskytnout příspěvek i na instalaci, nastavení a další činnosti, které jsou potřebné k tomu, aby pořízená pomůcka byla kompletní a plně funkční.
35. Zcela závěrem lze podotknout, že žadatel ke své žádosti doložil fakturu, která zahrnuje souhrn dílčích součástí jedné dodávky, která je sestavena individuálně na míru žalobce. Tyto jednotlivé součásti lze sice oddělit a objednat samostatně, např. i u jiných dodavatelů, nicméně dodavatelé v případě kompletní dodávky mohou upravit ceny jednotlivých součástí, tak aby výsledná cena byla pro kupujícího nejvýhodnější, resp. akceptovatelná. Určité položky tak mohou být naceněny výše, než je běžná cena na trhu, a naopak jiné položky jsou naceněny na nižší cenu, takže výsledná cena, která je pro kupujícího rozhodující, nejlépe odpovídá jeho požadavkům a finančním možnostem. Je zřejmé, že o takový případ se jedná v této věci. Žalobcem zvolený dodavatel G. předložil žalobci nabídku ze dne 29. 8. 2017 na celkovou částku 112 900 Kč, v níž uvedl, že položkové ceny jsou pouze orientační a jsou *vázány na nákup pomůcky jako celku; při samostatném prodeji*

platí běžné katalogové ceny s DPH 21 %. Ceny uvedené v nabídce, tedy byly vázány na konkrétní rozsah dodávky. Pokud by žalobce zvolil samostatný nákup jednotlivých položek zvláště, pak by zřejmě ceny nabízené dodavatelem G. u jednotlivých položek byly odlišné. Tato okolnost má svůj význam z hlediska ověřování kritéria *ekonomické náročnosti*. Pokud správní orgány při posuzování ekonomické náročnosti vyčlenily např. nákup notebooku EliteBook 850 G3 nebo softwaru Microsoft Office 2016 a srovnávaly je samostatně s nabídkami jiných dodavatelů, bylo by správné, aby obdobně postupovaly i v případě softwaru JAWS 18 Professional Edition, resp. jeho upgrade z verze 13 na verzi 18 a upgrade hlasového výstupu Eliška. Bylo by tedy logické stanovit, za jakou cenu by žalobce mohl u dodavatele G. pořídit upgrade softwaru JAWS 18 Professional Edition z verze 13 na verzi 18 či upgrade hlasového výstupu Eliška jako samostatné dodávky. Teprve po sečtení této ceny s cenami jiných součástí dodávky, které byly zjištěny za ostatní součásti dodávky u jiných dodavatelů, by bylo možné porovnat tuto výslednou cenu s cenou dodávky nabízenou žalobcem zvoleným dodavatelem G.. Teprve takový postup by poskytoval relevantní odpověď na posouzení ekonomické výhodnosti žalobcem zvolené pomůcky nabízené dodavatelem G..

36. S ohledem na shora uvedené závěry soud napadené rozhodnutí zrušil jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).
37. V dalším řízení bude na žalovaném, aby se vyčerpávajícím a přesvědčivým způsobem vypořádal s odvolacími námitkami žalobce. To v první řadě znamená zabývat se otázkami, zda budoucí aktualizace odečítacího softwaru jsou s ohledem na neustálý vývoj informačních technologií (zejména toho, co musí být odečítač schopen převést na hlasový výstup – webové stránky, kancelářský software apod. jakož i softwaru podmiňujícího – např. operační systém) nutné k řádnému užívání pomůcky v následujících pěti letech (i s přihlédnutím k tomu, že ji žalobce potřebuje k pracovnímu uplatnění, zejména vkládání záznamů do digitální knihovny a k vedení uživatelských kurzů počítače pro nevidomé), případně jak často jsou tyto aktualizace nutné (zda v každoročních či jiných intervalech) a kolik budoucích verzí je proto třeba předplatit, aby pomůcka po pětiletou dobu fungovala. V této souvislosti se žalovaný neopomene vypořádat i se všemi podklady rozhodnutí (zejména s obsahem žalobcem doloženého vyjádření společnosti G. ze dne 24. 11. 2017). Dále se žalovaný bude zabývat tím, zda model notebooku započítaný úřadem práce (HP ProBook 450 G4) je dostatečně odolný, aby k pracovnímu uplatnění žalobce vydržel po celou dobu pěti let.
38. Soud, aniž by tím jakkoliv předjímal úvahy žalovaného, připomíná, že pomůcka musí být způsobilá řádného užívání žalobcem po celou dobu pěti let od vyplacení příspěvku, tj. i v posledním roce. Je přitom přinejmenším těžko pochopitelné, že žalobci byl na jednu stranu poskytnut příspěvek na aktualizaci softwaru JAWS na verzi aktuální v roce, kdy mu byl přiznán (některé aktualizace tedy správní orgány evidentně považovaly za součást základního provedení pomůcky), ale na druhou stranu již ne na verze, které budou vydány v dalších pěti letech, přestože i v této době bude povinen pomůcku (pod sankcí vrácení části příspěvku) užívat.
39. Soud pro nadbytečnost neprovedl dokazování důkazy navrženými žalobcem v žalobě, neboť se jedná o důkazy navržené k prokázání skutečností, které nebyly rozhodné pro posouzení věci (zálohová faktura společnosti G. č. P16/061), anebo o listiny, které jsou součástí správního spisu, který měl soud k dispozici a z jehož obsahu vycházel. Seznámení

se s obsahem správního spisu podle judikatury nevyžaduje provádění dokazování (srov. např. rozsudek NSS ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015 – 56, nebo ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, publ. pod č. 2383/2011 Sb. NSS).

40. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci z procesního hlediska plně úspěšný a měl by proto právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení, avšak žádné náklady mu nevznikly a ani jejich náhradu nepožadoval. Žalovaný naopak neuspěl a náhrada nákladů řízení mu nenáleží. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. srpna 2019

Mgr. Jan Čížek, v. r.
samosoudce